

LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

PAŽYMA

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU NEPRITAIKANT PĖSČIŪJŲ VIADUKO ŽMONIŲ SU NEGALIA REIKMĖMS TYRIMO

2016-12-05 Nr. (16)SN-191)SP-132

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (toliau – Tarnyba) 2016 m. lapkričio 4 d. gavo (duomenys neskelbtini) (toliau – ir pareiškėjas) skundą dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu nepritaikant pėsčiųjų viaduko (unikalus Nr. 4400-0255-5522), jungiančio Peleos ir Geležinkelio gatves ties Vilniaus geležinkelio stotimi (toliau – viadukas), žmonių su negalia reikmėms. Pasak pareiškėjo, šiuo metu vyksta viaduko remonto darbai, kurių metu galėtų būti atliktas jo pritaikymas asmenims su negalia.

Lygių galimybių kontrolierė A. Skardžiuvienė (toliau – ir Kontrolierė), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 25 str. 1 ir 2 dalimis, 2016 m. lapkričio 14 d. raštu Nr. (16)SN-191)S-917 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Lietuvos Respublikos susisiekimo ministeriją, prašydama pateikti informaciją dėl viaduko pritaikymo judėjimo negalią turinčių asmenų poreikiams.

2016 m. lapkričio 14 d. raštu Nr. (16)SN-191)S-918 „Dėl informacijos pateikimo“ Kontrolierė kreipėsi į AB „Lietuvos geležinkeliai“ administraciją, prašydama pateikti informaciją dėl viaduko pritaikymo judėjimo negalią turinčių asmenų poreikiams.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

1. 2015 m. spalio 16 d. Kontrolierė atliko tyrimą dėl viaduko galimo nepritaikymo asmenų su negalia poreikiams. Pažymoje Nr. (15)SN-92)SP-162 „Dėl I. A. skundo dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu“ konstatuota, jog viadukas nėra pritaikytas judėjimo negalią turinčių asmenų

poreikiams. Pakilti ir nusileisti galima tik laiptais prie kurių nėra įrengti keltuvai, pandusai ar kitos neįgaliųjų poreikiams būtinos priemonės. Dėl šios priežasties savarankiškai naudotis viaduku negali ne tik judėjimo negalią turintys asmenys, tačiau ir asmenys su vaikų vežimėliais, sunkiai judantys vyresnio amžiaus asmenys.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 14 straipsniu, 15 straipsniu bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Kontrolierė kreipėsi į Susisiekimo ministeriją bei AB „Lietuvos geležinkeliai“ administraciją ir siūlė pritaikyti viaduką neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2004 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 3-586 (Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. 3-659 redakcija) patvirtintų Geležinkelių sistemos sąveikos reikalavimų nustatymo ir taikymo taisyklių reikalavimus.

2015 m. gruodžio 31 d. raštu Nr. 2-5029(122) „Dėl pažymos pateikimo“, Susisiekimo ministerija informavo, jog ieškoma galimybių valstybės biudžeto bei Europos sąjungos finansinės paramos lėšomis finansuoti viaduko pritaikymo neįgaliesiems rekonstrukcijos projektą.

2. AB „Lietuvos geležinkeliai“ laikinai einantis generalinio direktoriaus pareigas A. Šimėnas, atsakydamas į 2016 m. lapkričio 14 d. Tarnybos paklausimą, 2016 m. lapkričio 18 d. rašte Nr. 2-3868 „Dėl pėsčiųjų viaduko pritaikymo žmonių su negalia poreikiams“ nurodė, jog Vilniaus geležinkelio stotyje esantis viadukas, kurio ilgis 180 m yra pastatytas 1976 m. pagal tuo metu galiojusią norminių dokumentų reikalavimus. Viaduko perdangos, atramos bei laiptų maršai yra gelžbetonio konstrukcijos, juose dėl aplinkos veiksnių (lietus, užšalimo/atšilimo ciklai ir kt.), susidaro įtrūkimai, o laikui bėgant mažėja apsauginis betono sluoksnis (jis ištrupa), todėl atvira armatūra dėl korozijos plonėja, blogėja viaduko stiprumo ir stabilumo savybės. Siekiant nustatyti tikrąją statinio techninę būklę, AB „Lietuvos geležinkeliai“ užsakymu 2015 m. VŠĮ Kelių ir transporto tyrimo institutas kartu su UAB „Tiltų ekspertų centras“ atliko viaduko tyrimus, kurių metu buvo nustatyta, kad viaduko pakloto elementų būklė bloga, perdangos ir atramų elementų būklė patenkinama, laiptų į peronus būklė kritiška. Todėl siekiant užtikrinti saugų pėsčiųjų ir traukinių eismą buvo uždaryti kritinės būklės laiptai į peronus.

Vadovaujantis 2015 m. tyrimų išvadomis, šiuo metu AB „Lietuvos geležinkeliai“ atlieka tik būtiniausias darbus užtikrinančius miesto gyventojų saugų susisiekimą viaduku, kurių neatlikus reikėtų nutraukti pėsčiųjų eismą. Paprastojo remonto metu bus atstatyta pėsčiųjų vaikščiojamoji danga ant išlyginamojo betono sluoksnio, suremontuotos nusileidimo laiptų į Geležinkelio g. atramos, atstatyta vandens nuvedimo sistema. Darbus planuojama užbaigti iki šių metų pabaigos. Siekiant pašalinti visus tyrimo metu nustatytus defektus būtina atlikti viaduko kapitalinį remontą arba rekonstrukciją.

Atkreipiamas dėmesys, kad, vadovaujantis Europos Komisijos sprendimu dėl transeuropinės paprastųjų ir greitųjų geležinkelių sistemos techninės sąveikos specifikacijos „žmonės su judėjimo negalia“ 2008/164/EB 7.3.1 punktu, Statybos įstatymo 23 straipsnio 1 punktu ir STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ (toliau – Statybos reglamentas) I skyriaus 2 punktu, šių teisės aktų reikalavimai nėra taikomi vykdomiems darbams, kadangi yra atliekamas viaduko paprastasis remontas, o jam nereikalingas projektas ir statybos leidimas.

Atsižvelgiant į tai, kad viadukas pagal funkcinę paskirtį yra skirtas Vilniaus m. gyventojų ir svečių poreikiams tenkinti, o ne AB „Lietuvos geležinkeliai“ veiklai vykdyti - keleivių ir krovinių pervežimui, AB „Lietuvos geležinkeliai“ kreipėsi į Vilniaus miesto savivaldybę dėl viaduko rekonstrukcijos, kuri užtikrintų saugų gyventojų eismą, tačiau buvo gautas atsakymas, kad nėra galimybės viaduko rekonstrukcijos projekto įtraukti į 2014 - 2020 m. Vilniaus miesto integruotą teritorijų vystymo programą ir jį įgyvendinti. Taip pat AB „Lietuvos geležinkeliai“, siekdama didinti pėsčiųjų saugumą ir gerinti susisiekimo galimybes tarp Stoties ir Naujininkų rajonų, sujungiant Pelesos ir Geležinkelio gatves, kreipėsi į Susisiekimo ministeriją dėl viaduko rekonstrukcijos finansavimo, įtraukiant šį projektą į 2014-2020 metų Europos Sąjungos investicijų programą.

3. Susisiekimo viceministras A. Šliupas, atsakydamas į 2016 m. lapkričio 14 d. Tarnybos paklausimą, 2016 m. lapkričio 23 d. rašte Nr. 2-4034 „Dėl informacijos pateikimo“ nurodė, jog šiuo metu vertinami AB „Lietuvos geležinkeliai“ pateikti alternatyvūs projektiniai pasiūlymai dėl viaduko rekonstrukcijos ir kitų priemonių, skirtų neįgaliųjų, specialiųjų poreikių turinčių asmenų ir riboto judumo asmenų susisiekimo tarp Pelesos ir Geležinkelio gatvių Vilniuje poreikiams užtikrinti. Pasirinkus optimaliausią techninį sprendinį, planuojama svarstyti klausimą dėl galimybės atitinkamą projektą įtraukti į nacionalinius strateginius transporto sektoriaus plėtros dokumentus ir jo įgyvendinimą finansuoti iš 2014-2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

1. 2015 m. spalio 16 d. atlikto tyrimo metu buvo nustatyta, kad dėl viaduko nepritaikymo žmonių su negalia reikmėms buvo pažeisti Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija) 9 str. 1 d. a) p. bei Lygių galimybių įstatymo 8 str. 1 p. reikalavimai.

Konvencijos 9 str. 1 d. a) p. įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos Šalys, siekdamos, kad neįgalieji galėtų gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, imasi

atitinkamų priemonių, kad užtikrintų neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse. Šios priemonės, kurios apima prieinamumo kliūčių ir trukdžių nustatymą ir pašalinimą, *inter alia* taikomos pastatams, keliams, transporto priemonėms ir kitokiems vidaus ir lauko objektams, įskaitant mokyklas, būstą, medicinos įstaigas ir darbo vietas.

Lygių galimybių įstatymo 8 str. 1 p. numatyta, jog, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, bei taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Pabrėžtina, jog Statybos reglamento 26 p. įtvirtinta, jog miesto gatvės, tiltai, viadukai, sankryžos, automobilių stovėjimo aukštelės, perėjos, aikštės, takai ir kiti elementai turi būti suprojektuoti taip, kad jie nesudarytų kliūčių žmonėms su negalia.

Konstatavus, jog viadukas nėra pritaikytas žmonių su negalia reikmėms ir dėl šios priežasties asmenims su negalia nebuvo sudarytos vienodos sąlygos lygiai su kitais asmenimis gauti AB „Lietuvos geležinkeliai“ teikiamas paslaugas, Kontrolierė siūlė Susisiekimo ministerijai bei AB „Lietuvos geležinkeliai“ pritaikyti viaduką neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2004 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 3-586 (Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. 3-659 redakcija) patvirtintų Geležinkelių sistemos sąveikos reikalavimų nustatymo ir taikymo taisyklių reikalavimus.

Šis Kontrolierės siūlymas iki šiol nėra įvykdytas.

2. Atliekant tyrimą pagal 2016 m. lapkričio 4 d. Lietuvos žmonių su negalia sąjungos skundą buvo nustatoma, ar šiuo metu vykdant viaduko remonto darbus nėra galimybės pritaikyti viaduko asmenų su negalia poreikiams.

Pagal Statybos įstatymo 23 str. 1 p. ir Statybos reglamento I skyriaus 2 p. šių teisės aktų reikalavimai dėl pastatų ir statinių pritaikymo asmenų su negalia poreikiams privalomumo, nėra taikomi atliekant paprastąjį remontą (ne rekonstrukciją ar kapitalinį remontą) ir kuomet nereikalingas projektas ir statybos leidimas.

Tyrimo metu nustatyta, kad šiuo metu vykdomas viaduko paprastasis remontas, todėl vykdant šiuos remonto darbus statinio valdytojui ar savininkui nekyla teisės aktuose numatyta pareiga dėl viaduko pritaikymo asmenų su negalia poreikiams.

Konstatuotina, jog paslaugų teikėjui – AB „Lietuvos geležinkeliai“, vykdant einamąjį viaduko remontą, nekilo pareiga dėl viaduko pritaikymo asmenų su negalia poreikiams, todėl negalima konstatuoti ir pažeidimo.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 14 str., 15 str. bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 str. 4 p. ir 12 str. 2 d.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Baigti skundo Nr. (16)SN-191 tyrimą nepasitvirtinus jame nurodytam pažeidimui.
2. Pakartotinai kreiptis į Susisiekimo ministeriją bei AB „Lietuvos geležinkeliai“ administraciją ir siūlyti pritaikyti viaduką neįgaliesiems ir riboto judumo asmenims pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2004 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 3-586 (Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. 3-659 redakcija) patvirtintų Geležinkelių sistemos sąveikos reikalavimų nustatymo ir taikymo taisyklių reikalavimus.
3. Su sprendimu supažindinti pareiškėją, Susisiekimo ministeriją bei AB „Lietuvos geležinkeliai“ administraciją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė